

St. Anna Ziekenhuis

Lumbale laminectomie

Anna. Liefde voor leven.

Binnenkort wordt u in het St. Anna Ziekenhuis opgenomen voor een lumbale laminectomie in verband met kanaalstenose. In deze folder leest u informatie over deze operatie en een aantal richtlijnen en adviezen die kunnen bijdragen aan een sneller herstel.

Belangrijk voor opname

Sommige medicatie moet voor een operatie gestopt worden. Dit geldt met name voor anti-stollingsmedicatie.

Gebruikt u bijvoorbeeld Ascal®, Marcoumar®, Sintrommitis® of Aspirine®, dan dient u daar 7 dagen voor de opname mee te stoppen. Bent u er niet zeker van of u anti-stollingsmedicatie gebruikt, neem dan altijd contact op met uw huisarts of met uw behandelend arts.

Indien u onverhoopt **géén klachten** meer heeft willen wij u vragen dit dan door te geven aan **afdeling opname** zodat een andere patiënt in uw plaats geholpen kan worden. **Telefoon 040 - 286 4849**.

De behandeling

Reden voor de behandeling

Laminectomie is het verwijderen van één of meerdere wervelbogen om ruimte te creëren voor de zenuwwortels. Lumbale laminectomie wil zeggen dat het de wervelbogen van de lendenwervels (rug) betreft.

De wervelbogen dienen verwijderd te worden wanneer het wervelkanaal vernauwd is geraakt door artrose (kalkafzetting) van de wervels. Door veroudering worden de wervels minder flexibel en de bindweefselbanden, die de rugspieren aan de wervels hechten, verdikken. Hierdoor ontstaat vernauwing in het wervelkanaal. De zenuwwortels en de zenuwen komen klem te zitten wat bij het lopen pijn, gevoelloosheid en zwakte in rug en benen veroorzaakt.

De operatiemethode

De operatie wordt uitgevoerd door een neurochirurg. Hij maakt in de huid van de rug een verticale snee op de plaats waar de zenuwwortels bekneld zijn. Als de lange rugspieren opzij geschoven zijn, worden de wervelbogen weggehaald. Ook de dikker geworden bindweefselbanden worden weggenomen. Overtollig weefsel dat het wervelkanaal vernauwt wordt ook weggehaald. Op deze manier komen de zenuwwortels weer vrij te liggen en zullen de klachten afnemen.

Complicaties

Bij elke operatieve behandeling bestaat een risico op complicaties. Uw arts heeft mogelijke complicaties al met u besproken. Hebt u alsnog vragen hierover, dan kunt u die altijd aan de arts stellen.

De operatieroute

Voor de operatie

Op de dag van uw operatie komt u op het afgesproken tijdstip nuchter naar het ziekenhuis. U meldt zich bij de receptie aan de hoofdingang. Een gastheer/vrouw brengt u naar de verpleegafdeling Neurologie. Hier wordt u ontvangen door een verpleegkundige. In het gesprek worden eventuele bijzonderheden besproken. Ook komt de fysiotherapeut bij u aan bed. Deze zal met u doornemen hoe u in bed het beste kunt omdraaien en van zithouding naar lighouding en omgekeerd kan bewegen. Daarnaast geeft deze uitleg over fysiotherapie tijdens het verblijf in het ziekenhuis.

Korte tijd voor u naar de operatiekamer gaat, wordt u gevraagd nog even naar het toilet te gaan en een operatiehemd aan te trekken. Vervolgens geeft de verpleegkundige u een kleine injectie in de buik. Deze injectie is bedoeld om trombose (bloedstollinkjes) te voorkomen. Hierna wordt u naar de operatiekamer gebracht. Hier maakt u kennis met de anesthesioloog. Op de operatiekamer krijgt u een infuus en via dit infuus

---

wordt de narcose toegediend. Wilt u meer informatie over de narcose dan kunt u vragen naar de brochure 'anesthesie'.

Na de operatie

Na de operatie wordt u wakker in de uitslaapkamer. Het kan zijn dat in de wond een slangetje (drain) achtergelaten wordt voor de afvoer van wondvocht. Zodra u weer voldoende wakker bent en uw toestand het u toelaat, wordt u met toestemming van de anesthesioloog terug naar de verpleegafdeling gebracht.

Als u weer terug op de afdeling bent, moet u 6 uur op uw rug liggen voor de wondgenezing. U moet binnen deze 6 uur proberen te plassen.

Gebeurt dit niet spontaan, dan wordt uw blaas door middel van een slangetje geleegd. De verpleegkundige controleert de functie van uw benen, uw pols en bloeddruk.

Als de 6 uur zijn verstreken, mag u afwisselend op de linker- en op de rechterzijde gaan liggen. Als dat nodig is helpen verpleegkundigen u daarbij.

Vooraf de eerste 2 dagen kunt u een stijf en pijnlijk gevoel in de rug hebben en een doof gevoel in het been of de voet ervaren. De zenuwpijn in het been en de bil is vaak direct weg. Als dit niet het geval is, dan moet de pijn uit de zenuw slijten. Dit kan enkele weken duren.

Het herstel

Na de operatie

De eerste dag wordt u behandeld door een fysiotherapeut(e) die 's ochtends bij u langs komt. Deze dag is er aandacht voor het in en uit bed komen, opstaan en gaan zitten, lopen en zo mogelijk enkele eenvoudige oefeningen. Verder krijgt u instructies over wat u deze dag wel en niet mag doen.

Zitten mag u kortdurend in principe op de eerste dag na de operatie.

In de daarop volgende dagen wordt het lopen herhaald of uitgebreid en wordt het traplopen geoefend. Tevens geeft de fysiotherapeut adviezen mee voor thuis en is er gelegenheid tot het stellen van vragen. Als u een wonddrain heeft, wordt deze vandaag verwijderd.

De dag van het ontslag

De verpleegkundige geeft u bij ontslag uitleg over de wondverzorging en het verwijderen van de hechtingen. Verder krijgt u een controleafspraak mee voor over 6 weken bij de neurochirurg.

Na ontslag krijgt u een verwijzing mee naar huis voor een fysiotherapeut (e), die u dient te bezoeken.

Mogelijke problemen

Bij elke operatieve ingreep bestaat een risico op mogelijke problemen. Uw behandelend arts heeft mogelijke problemen al met u besproken. Als u hierover nog vragen hebt, kunt u deze altijd aan uw behandelend arts stellen.

Doof gevoel of verlies van kracht

Een doof gevoel of verlies van kracht komt meestal doordat de zenuw geïrriteerd is tijdens de operatie en daardoor wat gezwollen geraakt is. De irritatie wordt veroorzaakt omdat tijdens de operatie de zenuw opzij gehouden moet worden en omdat de hernia er langs verwijderd wordt. Het dove gevoel en verlies aan kracht gaan meestal weer vanzelf over in de weken tot maanden na de operatie. Een enkele keer duurt het een jaar. Bij 1% van de patiënten treedt er uiteindelijk geen herstel op.

Een doof gevoel of verlies van kracht, dat al voor de operatie bestond, vertoont meestal een minder goed of zelfs geen herstel. Tevens duurt het

---

vaak veel langer, voordat een eventueel herstel bemerkt wordt.
Een doof gevoel kan onaangenaam zijn, maar het beïnvloedt het functioneren van het been niet.

Nabloeding

Een nabloeding komt zeer zelden voor. Het kan zich uiten doordat de wond zeer dik en pijnlijk wordt in één van de eerste dagen na de operatie, of doordat de wond lang bloed of bloederig vocht blijft lekken. Soms kan er, als gevolg van een nabloeding, druk op de zenuwen ontstaan. Hierdoor kunt u pijn, tintelingen, een doof gevoel en/of verlies van kracht in het been ervaren.

Wondproblemen

Er kunnen op verschillende plaatsen wondproblemen ontstaan:

- **Infectie van de wond.**
Dit kan het geval zijn als het litteken niet goed geneest of er steeds weer gelig vocht of pus uit de wond komt.
- **Infectie van de tussenwervelruimte en/of de wervel.**
Dit komt uitermate zelden voor en geeft, als het optreedt, vooral zeer veel last in de rug en/of de buik.
- **Loslaten wondranden.**
Als de wondranden een klein beetje loslaten kan het geen kwaad en groeit het gewoon weer dicht. Loslatende wondranden kunnen duiden op een beginnende infectie. Als de wondranden over meer dan 1 centimeter loslaten, moet er, in ieder geval op de polikliniek Neurologie, naar gekeken worden.
- **Lekkage hersenvocht.**
Lekkend hersenvocht treedt op bij een paar procent van de geopereerde patiënten. Het komt het vaakst voor als iemand al eerder

---

geopereerd is aan een hernia op dezelfde plek. Het kan ontstaan omdat het vlies om de zenuw(en), dat soms heel erg dun is, als gevolg van het vrijmaken van de zenuw een kleine beschadiging oploopt. Hierdoor kan vocht, dat zich om de hersenen, ruggenmerg en zenuwen bevindt, gaan lekken. Dit is meestal maar een heel klein beetje. Indien mogelijk wordt de beschadiging gehecht, anders wordt het op een andere wijze dichtgemaakt. Meestal is het gaatje zo klein, dat u er geen last van zult hebben, maar soms kunt u er (wat) hoofdpijn van hebben en als er veel vocht weggelopen is, dan zult u het advies krijgen om ongeveer 1 liter vocht per dag extra te drinken en een paar dagen bedrust te houden.

Instabiliteit van de wervels

Na een herniaoperatie kan er een lichte speling tussen de wervels ontstaan of kan de hoogte van de ruimte tussen de wervels dusdanig afnemen, dat er weer last van rug of been ontstaat. Dit komt bij de conventionele ("ouderwetse ofwel gebruikelijke") herniaoperatie bij ongeveer 5% van de patiënten voor. Hoe hoog dit percentage is bij de microtube operatie is nog niet bekend.

Vorming van littekenweefsel rond de zenuw

Hierover bestaan vele misvattingen. Littekenweefsel ontstaat bij elke operatie en het levert meestal geen enkel probleem op. Tegenwoordig kan littekenweefsel bij MRI-onderzoek zichtbaar gemaakt worden, waardoor een onbegrepen last al snel ten onrechte hieraan toegeschreven wordt. Littekenweefsel kan problemen geven. Enerzijds kan het op den duur weer als een nieuwe hernia gaan fungeren. Hierbij kan men, na een tijd geen last meer te hebben gehad, opnieuw weer uitstralende pijn in één van de benen bemerken (soms ontstaat het geleidelijk, soms ontstaat het plotseling). Anderzijds kan het littekenweefsel de zenuw gaan beknellen. Deze laatste vorm geeft al last tijdens de eerste 3 maanden na een operatie en komt slechts uiterst zelden voor.

Toename last rug en/of been

Verhoogde druk op de gewrichtjes tussen de wervels.

Dit veroorzaakt vaak de eerste 3 tot 6 maanden meer last in de rug, of zelfs een scheefstand van de rug. Dit gaat in dezelfde periode weer over. De reden voor de toename van de last is dat de gewrichtjes aan de achterzijde van de wervel meer druk te verdragen krijgen, omdat er weefsel uit de tussenwervelruimte verdwenen is.

Nieuwe hernia (op hetzelfde of een ander niveau).

De kans hierop ligt rond de 5%, gelijk aan de kans bij de conventionele herniaoperatie.

Vernauwing van het zenuw- of wervelkanaal.

Dit is meestal aangeboren en betekent dat de kanaaltjes, waar de zenuwen door lopen, aan de krappe kant zijn. Na een herniaoperatie worden deze kanaaltjes nog iets nauwer en kunnen na verloop van tijd last gaan geven. Tijdens de operatie wordt hier al naar gekeken en soms worden deze kanaaltjes iets wijder gemaakt. Het is niet altijd te voorspellen of ze ook wijd genoeg zullen zijn en blijven zodat ze na de operatie geen last geven.

Problemen met de verbindings- en gewrichtsbanden tussen de rug, het gebied van de heupen en het stuitbeen.

Als deze banden iets teveel gerekt of geïrriteerd raken, geeft dit vaak pijn, stijfheid en harde spieren. Dit wordt iets naast het midden van de rug of in het gebied van de billen gevoeld.

Wanneer moet u contact met de polikliniek neurologie opnemen

Als u één van de volgende symptomen merkt, moet u zo snel mogelijk contact opnemen met de polikliniek Neurologie:

- onhoudbare pijn in rug of been;
- abnormale zwelling van de wond;
- opengesprongen wond;
- pus uit de wond;
- hoge koorts;
- toenemend krachtsverlies aan één of beide benen;
- verschijnselen van incontinentie (het ongemerkt laten lopen van de plas of ontlasting zonder dat u daar invloed op heeft gehad);
- of als u of uw fysiotherapeut het niet vertrouwt.

U kunt dan contact opnemen met de **polikliniek neurologie**,
telefoonnummer 040 - 286 4887.

Adviezen voor thuis

Wanneer u na de operatie weer thuis bent, kunt u uw dagelijkse activiteiten weer gaan oppakken. Luister hierbij naar de signalen van uw lichaam.

- **Algemeen**

Er zijn een aantal houdingen en bewegingen die belastend zijn voor uw rug. Ver voorover buigen, draaibewegingen en zwaar tillen, en met name combinaties hiervan, zijn de eerste 6 weken af te raden.

Draag schoeisel met een niet te hoge hak. Als u oefeningen doet, let u er dan op dat u tijdens de oefeningen goed doorademt en dat u met de oefening stopt als deze pijn veroorzaakt.

- **Zitten**

Zeker de eerste tijd na de operatie is het verstandig om niet te lang achtereen stil te zitten. Het is belangrijk dat u het lopen, zitten en liggen zoveel mogelijk afwisselt. Maak er een gewoonte van ieder (half) uur even rond te lopen. Het is raadzaam om op een stoel te zitten met een hoge rugleuning, die zowel hoog als laag in de rug steun geeft.

Daarnaast moet u voldoende zithoogte hebben, waardoor de benen naar uw gevoel op een natuurlijke wijze op de grond rusten.

- **Liggen**

Zorg dat u niet op een bed slaapt dat doorzakt. Eventueel kunt u planken of een spaanplaat onder het matras laten aanbrengen.

- **Bukken**

Het is verstandig om tijdens het bukken door de knieën te gaan. Dit geldt met name als u iets zwaars op moet tillen. Zorg er in ieder geval voor dat u uw rug recht houdt. Dit geldt ook voor het verrichten van werkzaamheden in bukkende houding. Probeer echter zwaar tillen te vermijden.

- **Het verrichten van werkzaamheden**

Lichte werkzaamheden (werken aan een bureau en/of lichte huishoudelijke klussen) kunt u na 6 à 8 weken hervatten, mits u goed oplet met bukken en tillen. Het is verstandig om na een (half-)uur zitten even rond te lopen. De zwaardere werkzaamheden (werk waarbij veel getild moet worden) mogen na ongeveer 3 maanden worden hervat.

- **Seks**

Seksuele gemeenschap is niet bezwaarlijk, mits u verstandig met uw rug omgaat.

- **Andere activiteiten**

Ongeveer 4 weken na ontslag mag u weer fietsen en zwemmen. Zwemmen is aan te raden, omdat het uw rug weer soepel en beweeglijk maakt (u moet wel oppassen voor een sterke afkoeling). De eerste tijd (circa 2 weken) moet u terughoudend zijn met zelf auto rijden. Korte stukjes meerijden mag wel, maar beperk dit zoveel mogelijk. Uw behandeld arts bespreekt met u wanneer u uw werk kunt hervatten en welke sporten u mag beoefenen.

De bedrijfsarts

Vraagt u zich af of uw behandeling consequenties heeft voor het uitoefenen van uw werk? Overleg dan met uw specialist. De specialist kan informatie over de ingreep uitwisselen met uw bedrijfsarts. Zo wordt duidelijk of u (tijdelijk) beperkingen heeft en zo ja, welke.

Om uw privacy te beschermen is uw toestemming nodig voor overleg tussen uw specialist en uw bedrijfsarts.

De bedrijfsarts begeleidt de terugkeer naar uw werk. Daarom is het belangrijk dat uw bedrijfsarts op de hoogte is van uw aandoening of behandeling.

Afspraken over uw werk zullen vaak soepeler verlopen als u de bedrijfsarts al vóór de ingreep informeert of zo spoedig mogelijk na de ingreep op de hoogte brengt. U kunt een gesprek voeren met uw bedrijfsarts op het arbeidsomstandighedenspreekuur van de Arbo-dienst van het bedrijf of de organisatie waar u werkt. Bij de Arbo-dienst kan men u vertellen hoe u dit spreekuur kunt bezoeken als u niet verzuimt. Zo komt u te weten of er gevolgen zijn voor uw werk en wat deze zijn.

Heeft u vragen

Deze folder is niet bedoeld als vervanging van de mondelinge informatie maar als aanvulling daarop. Hierdoor is het mogelijk alles nog eens rustig na te lezen.

Heeft u vragen, dan kunt u contact opnemen met de **polikliniek neurologie, telefoon 040 - 286 4887.**

Voor meer informatie kunt u ook terecht op de volgende websites:

Neurochirurgisch Centrum Tilburg	www.ncct-nl.com
St. Anna Ziekenhuis Geldrop	www.st-anna.nl

Bij de tot standkoming van deze brochure is gebruik gemaakt van tekst uit de folder "Lumbale laminectomie" van het St. Elisabeth Ziekenhuis, Tilburg.

St. Anna Ziekenhuis

Locatie Geldrop
Bogardeind 2
5664 EH Geldrop

Locatie Eindhoven
Antoon Coolenlaan 1-03
5644 RX Eindhoven

T 040 - 286 4040

COLOFON

Opmerkingen, suggesties of
aanvullingen op de folder
kunt u kenbaar maken bij
patiëntenvoorlichting:
patiëntenvoorlichting@st-anna.nl

www.st-anna.nl

NEU009
12-16